

AVRUPA BİRLİĞİ ÜYESİ ÜLKELERDE BORÇ KRİZLERİ: YUNANİSTAN, İRLANDA, PORTEKİZ, İSPANYA ve GÜNEY KIBRIS RUM YÖNETİMİ

Beyhan İNCEKARA¹ Rahmi İNCEKARA²

Öz

2008 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nde ortaya çıkan ve kısa sürede küresel bir kriz haline gelecek tüm ülkeleri etkisi altına alan Mortgage Krizi, dünya genelinde ekonomik ve politik dengeleri değiştirmiştir. Tüm ülke ekonomilerinde daralmaya neden olan Mortgage Krizi, başarılı bir ekonomik entegrasyon olan Avrupa Birliği'ni de tehdit eder hale gelmiştir. Küresel bir kriz niteliğindeki Mortgage Krizi, etkisini Avrupa Borç Krizi şeklinde Avrupa kıtasında göstermeye başlamıştır. Aynı zamanda, "Euro Bölgesi" olarak adlandırılan bölgedeki üye ülkeler, yüksek cari açık, kamu borçlarının aşırı yükselmesi, büyüme oranlarının düşmesi ve ekonomik istikrarsızlık ile karşı karşıya kalmışlardır. Avrupa Borç Krizini ortaya çıkaran temel sebep, Avrupa Birliği'ne üye ülkelerin ekonomik kırılganlıklarıdır. Avrupa kıtasını ciddi bir krizle başbaşa bırakan, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi, İspanya, Yunanistan, Portekiz, İrlanda gibi ülkelerdir. Bu çalışmada, 2008 Mortgage Krizi ve bu krizin Avrupa Birliği bölgesinde yer alan ülkelere nasıl bir borç krizi haline dönüştüğü incelenmiştir. Güney Kıbrıs Rum Yönetimi, İspanya, Yunanistan, Portekiz, İrlanda gibi ülkelere yaşanan krizin etkileri analiz edilmiş, sonuç kısmında ise analiz bulguları yorumlanarak, politika önerilerine yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Avrupa Birliği, Borç Krizi, Küresel Kriz.*

JEL Sınıflandırması: *E60, F10, E50, F40, E40.*

DEBT CRISES IN EUROPEAN UNION MEMBER COUNTRIES: GREECE, IRELAND, PORTUGAL, SPAIN and GREEK CYPRIOT ADMINISTRATION OF SOUTHERN CYPRUS

Abstract

The Mortgage Crisis, which emerged in the United States in 2008 and became a global crisis in a short time influenced all countries, changed the economic and political balances throughout the world. The Mortgage Crisis, which caused contraction in all countries' economies, has also threatened the successful integration of the European Union. The Mortgage Crisis, which is a global crisis, has started to show its impact on the European continent in the form of the European Debt Crisis. At the same time, member countries in the region called Eurozone face high public deficit, excessive public debts, low growth rates, and economic instability. The main reason for the European

¹ Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Kültür Üniversitesi, Uluslararası Ticaret Bölümü, b.incekara@iku.edu.tr, ORCID ID. 0000-0002-4937-0868.

² Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Kent Üniversitesi, Uluslararası Ticaret ve Lojistik Bölümü, rahmi.incekara@kent.edu.tr, ORCID ID. 0000-0001-8052-9315.

AB'nin 10 Milyar Euro'luk destek paketi, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi ekonomisi için aynı zamanda kamu sektöründe maaş kaybına ve vergilerin artması anlamına da gelmektedir (<http://tr.euronews.com>, 2013).

4. SONUÇ

2008 Mortgage Krizi ile birlikte dünya ekonomisi istikrarsız bir süreçten geçmektedir. Ekonomik istikrarsızlıklar, finansal ve reel sektörü karşılıklı bir şekilde derinden etkileyerek, birbirini takip eden finansal krizler, işsizlik ve ekonomik şoklar yaratmıştır. Avrupa Birliği üyesi ülkelerinin yaşamış olduğu krizleri de bu sebeplerden kaynaklanmaktadır. Mortgage Krizi, AB ülkelerini büyük oranda etkilemiştir. Malî hizmetlerin oranı yüksek olan İspanya ve İrlanda gibi ülkelerde önemli problemler yaşamıştır.

Portekiz, İspanya, Yunanistan ve İrlanda gibi ülkeleri krize götüren en önemli sebep, AB'nin uzun süreli genişleme politikası esnasında ucuz kredi imkanlarından faydalanıp aşırı borçlanma yapmalarıdır. Borç Krizi yaşayan ülkeler olarak zikredilen bu ülkelerde kamu borç stokunun GSYİH'ye oranı ve bütçe açığının GSYİH'deki payı, Maastricht Kriterlerinde belirtilen sınırları aşmıştır.

AB'nin ortak parasal birlik bünyesinde yer alan ülkeler, bütçe açığı, istihdam, dış ticaret dengesi, emek hareketliliği, ücret-fiyat esnekliği ve büyüme gibi parametrelerde farklı göstergelere sahip olmaları, merkez-çevre ülkeler ikilemi yaratmıştır. Bu durum, parasal birlikten beklenen "yakınsama" olgusunu engellemiştir.

Euro bölgesinde maliye ve para politikasının uyumsuzluğu göze çarpmaktadır. AB'nin para ve maliye politikalarından sorumlu kurumların yetersiz kalması, bütçe ve kamu açıklarının derinleşmesi, işsizliğin artması, ekonomik büyümenin azalması veya negatife düşmesi gibi sonuçlar doğurmuştur. Bu gelişmeler, ortak parasal birliğin sürdürülebilirliğini tehdit etmektedir.

Euro bölgesinde yaşanan borç krizi için öne sürülen politikalardan ilki, enflasyon artışının sağlanmasıdır. Enflasyon olgusunun, borç stokunu düşürerek borçlanma oranlarını istikrara ulaştıracağı düşünülmektedir. İkinci politika ise, faiz dışı fazla yaratılmasıdır. Bu politika ile, özelleştirme ve vergi yolu ile gelirlerin artırılması, harcamaların azaltılması, sosyal güvenlik harcamalarının düşürülmesi ile malî istikrar yakalanarak, faiz dışı fazlanın sağlanması amaçlanmaktadır.

KAYNAKÇA

- ABGS Ekonomik ve Mali Politikalar Başkanlığı. (2011). Erişim Adresi http://www.abgs.gov.tr/files/EMPB/euro_plus_pact.pdf
- Akçay, B. (2012). Yunanistan Ekonomisinde Devlet Borç Krizi-Cari Açık İlişkisi. Maliye Dergisi, Sayı: 163, Temmuz-Aralık 2012. Erişim Adresi http://dergiler.sgb.gov.tr/calismalar/maliye_dergisi/yayinlar/md/163/163-02.pdf

- Akçay, B. (2013). Avro Bölgesi Borç Krizi: GIIPS. Ekonomik Yaklaşım Dergisi, Gazi Üniversitesi, İİBF İktisat Bölümü, 23(84), 1-38.
- Apak, S. ve Aytaç, A. (2009). Küresel Krizler, Kronolojik Değerlendirme ve Analiz. İstanbul: Avcıol Basım Yayın.
- Çoban, Y. (2015). Avrupa Birliği Borç Krizinin Nedenleri, Etkileri ve Krizi Önlemeye Yönelik Önlemler. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Dadush, U., Aleksashenko S., Ali S., Eidelman V., Naim M., Stancil B. ve Subacchi P., (2010). Paradigm Lost The Euro In Crisis, Carnegie Endowment For International Peace, Washington D.C. Erişim Adresi http://carnegieendowment.org/files/paradigm_lost2.pdf
- De Grauwe, P. (2008). The Euro at Ten: Achievements and Challenges. Empirica, Springer Science+Business Media.
- De Grauwe, P. (2009). The Fragility of the Eurozone's Institutions. Open Econ Rev, Springer Science+Business Media.
- Deđerli, I. ve Örs, O. (2011). Avrupa Birliğin'de Küresel Finansal Krize Karşı Alınan Önlemler ve Birliğin Rekabet Gücünün Arttırılmasına Yönelik Girişimler: Euro Rekabet Paketi. ABGS Ekonomik ve Mali Politikalar Başkanlığı: 2011 Ankara. Erişim Adresi http://www.abgs.gov.tr/files/EMPB/euro_plus_pact.pdf
- DEİK (2011). İrlanda Ülke Bülteni. Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu, Haziran 2011. Erişim Adresi http://www.akbank.com/doc/deik/Irlanda_ulke_bulteni.pdf
- Demirel, B. ve Arslan, G.E. (2012). Euro Bölgesinde Borç Krizi Sorunu ve Çözüm Önerileri. Ekonomik Yaklaşım, 23: 107-132.
- Dilekli, S. ve Yeşilkaya, K. (2002). Maastricht Kriterleri. Devlet Planlama Teşkilatı. Erişim Adresi www.kalkinma.gov.tr/DocObjects/Download/2976/kriter.pdf
- Eđilmez, M. (2009). Küresel Finansal Krizi, Piyasa Sisteminin Eleştirisi. (5.Basım). İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Erden, O. A. (2013). Avrupa Borç Krizinin Sebep Ve Sonuçları. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Gros, D. (2010). Will EMU Survive 2010? CEPS, Commentary, 17 January 2006, Republished 8 April.
- Hishow, Ognian, N. (2007). One Market-One Money; One Market-One Budget? EU-Consent EU-Budget Working Paper, No. 2. Erişim Adresi <http://tr.euronews.com/2013/04/04/g-kibris-ekonomisi-2013-te-yuzde-13-daralabilir/>
<http://www.mfa.gov.tr/irlanda-ekonomisi.tr.mfa> (15.09.2018)
<https://eb.ticaret.gov.tr/portal/faces/home/dislliskiler/ulkeler/ulke-detay/Portekiz/ekonomik-gorunum> (16.09.2018)
- IMF (2012). World Economic Outlook 2012. Erişim Adresi <http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2012/02/pdf/text.pdf> (16.09.2018)
- IMF (2013). World Economic Outlook 2013. Erişim Adresi <http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2013/01/pdf/text.pdf> (17.09.2018)
- Kibritçiođlu, A. (2011). Current Sovereign Debt Crisis in Eurozone Countries. Munich Personal RePEc Archive, MPRA Paper No.33528.
- Kibritçiođlu, A. (Temmuz 2011a). 2006-2011 Küresel Ekonomik Krizinin Bileşenleri ve Karmaşıklığı, Ankara, İktisat ve Toplum Dergisi, 9, 9.
- Kouretas, G. P. ve Vlamis, P. (2010). The Greek Crisis: Causes and Implications, Panoeconomicus, Erişim Adresi <http://www.doiserbia.nb.rs/img/doi/1452-595X/2010/1452595X1004391K.pdf>

- Köse, Y. ve Karabacak, H. (2011). Yunanistan Ekonomik Krizi: Nedenleri, Etkileri ve Alınan Tedbirlere İlişkin Bir Değerlendirme. *Maliye Dergisi*, 160, 289-306
- Kutlay, M. (2011). Krizdeki Birlik: Euro Bölgesinin Borç Sarmalı ve AB'nin Geleceği. Ankara: Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu.
- Narin, M. ve Özer, A. (2011). Küresel Krizin Reel Sektör Üzerine Etkileri: Türkiye İmalat Sanayi. Erişim Adresi <http://web.inonu.edu.tr/~ozal.congress/pdf/64.pdf>
- Ortega, E. ve Penalosa, j. (2012). The Spanish Economic Crisis: Key Factors and Growth Challenges in the Euro Area. *Bank De Espana*.
- Özcan, M. (2008). İrlanda Ekonomisi ve Küresel Ekonomik Kriz. *Ekonomik Sorunlar Dergisi*. Erişim Adresi http://www.mfa.gov.tr/data/Kutuphane/yayinlar/EkonomikSorunlarDergisi/Say_i29/dergi-%C4%B0rlanda.pdf
- Öztürk, M. ve Aras, O. N. (2011). Euro ve Kriz Sonrası Dönemde Parasal İstikrar. *Ekonomi Bilimleri Dergisi*, 3(2), 146-158.
- Pata, U. K. (2017). Türkiye'de Dış Ticaret ve Ekonomik Büyüme İlişkileri: Toda-Yamamoto Nedensellik Analizi (1971-2014). *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 31(1), 119-134.
- Sezgin, Z. (2012). Küresel Krizin İkinci Perdesi: 2011 Avrupa Borç Krizi. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, Erişim Adresi http://www.isarder.org/tr/2012cilt4no2/Vol.4_Issue.2-07_full_text.pdf (01.10.2018)
- Şanhoğlu, Ö. ve Bilginoğlu, M. A., (2010, Ocak-Temmuz). Euro Bölgesinde Yaşanan Mali Sorunlar ve Maliye Politikalarında Uyum Arayışları, *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 35, 151-167.
- Taylan, T. (2011). Yunanistan Ülke Raporu. Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu, Nisan 2011. Erişim Adresi http://www.itso.org/docs/pdf/country_reports/yunanistan_ulke_raporu_2011.pdf
- Thomson Reuters Datastream, Erişim Adresi <http://dmarron.com/tag/interest-rates>
- Topcu, K., Gürson, P., Ülker, H. İ. ve T. Erman E. (2013). AB Borç Krizi ve Aktarım Mekanizmaları ile Yayılımı: Türkiye'ye Muhtemel Etkileri. *International Conference on Euroasian Economies*, 2-6.
- Tran, M., (2003). What is the Stability and Growth Pact?, *The Guardian*, Erişim Adresi <http://www.theguardian.com/world/2003/nov/27/qanda.business>
- Welfens, P. J. J. (2013). Towards A Euro Fiscal Union: Reinforced Fiscal and Macroeconomic Coordination And Surveillance is Not Enough, *European Economic Governance in An International Context*. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 5-75.